

Рабінович Петро Мойсєєвич

*д.ю.н., професор, професор кафедри теорії та філософії права
юридичного факультету*

*Львівського національного університету імені Івана Франка,
завідувач Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ
державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України*

ВНЕСОК ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ПРОТИДІЯННЯ ЗБРОЙНІЙ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Практично відразу після агресивного вторгнення військ Російської Федерації в Україну 2 березня 2022 року Генеральна Асамблея ООН на спеціальній позачерговій сесії ухвалила Резолюцію ES-11/1 щодо агресії проти України. У цій Резолюції Генеральна Асамблея ООН висловила вимогу Російській Федерації залишити визнану суверенну територію України й висловила серйозну стурбованість і засудила напади на цивільне населення та інфраструктуру.

Далі узагальнимо основні міркування, що їх висловила Рада ООН з прав людини у Резолюціях від 4 березня 2022 року 49/1 «Становище у сфері прав людини в Україні внаслідок російської агресії» та від 12 травня 2022 року S-34/1 «Погіршення ситуації з правами людини в Україні викликане російською агресією».

Щодо агресії. Рада ООН з прав людини (далі – Рада) рішуче засудила агресію проти України, вчинену РФ, а також порушення та утиски прав людини і порушення міжнародного гуманітарного права внаслідок цієї агресії. Вона підтвердила свою рішучу відданість суверенітету, політичній незалежності, територіальній цілісності та єдності України в межах її міжнародно визнаних кордонів і знову нагадала про невідкладну необхідність російській Федерації негайно припинити свою агресію проти України та вивести свої війська.

Щодо порушення прав людини. Рада висловила серйозну стурбованість

з приводу документально підтвердженої шкоди реалізації багатьох прав людини, включаючи права на життя, на освіту та найвищий досяжний рівень фізичного та психічного здоров'я, завданої російськими обстрілами та бомбардуваннями населених пунктів. Вона підкреслила важливість збереження вільного, відкритого, функціонально сумісного, надійного та безпечного доступу до Інтернету та беззастережно засудила будь-які заходи, які заважають людині або позбавляють її можливості отримувати або розповсюджувати інформацію онлайн або офлайн, включаючи часткове або повне відключення Інтернету.

Рада висловлюючи глибоку стурбованість такою кількістю жертв серед цивільного населення, що викликає тривогу, спричинених агресією проти України, та рішуче засудила напади на мирне населення та цивільні об'єкти, включаючи напади на житлові квартали, школи, дитячі садки та медичні заклади, а так само ті, що здійснюються з використанням кластерних боєприпасів, авіаударів та артилерії, а також застосування катувань та іншого жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує гідність поводження, свавільні та позасудові страти, насильницькі зникнення, статеве та гендерне насильство, насильницьке виселення та примусове переміщення населення, а також правопорушення та утиски, вчинені щодо дітей.

Рада рішуче засудила повідомлення про порушення та утиски прав людини та серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, задокументовані Верховним Комісаром ООН з прав людини, які були скоєні на території Київської, Чернігівської, Харківської та Сумської областей, підконтрольної збройним силам РФ наприкінці лютого та у березні 2022 року, включаючи велику кількість зафіксованих випадків позасудових вбивств чоловіків, жінок і дітей, сексуального та гендерно зумовленого насильства, застосування катувань та інших жорстоких, нелюдських та таких, що принижують гідність видів поводження та інших правопорушень, які можуть бути прирівняні до злочинів проти людяності, воєнних злочинів та пов'язаних з ними злочинів.

Рада наголосила на необхідності утримуватися від будь-якої фінансованої державою дезінформації, пропаганди війни або пропаганди національної, расової чи релігійної ворожнечі, що становить підбурювання до дискримінації, ворожнечі чи насильства, пов'язаних з агресією проти України.

Щодо розслідування. Рада ухвалила невідкладно заснувати незалежну міжнародну слідчу комісію, у складі трьох експертів з прав людини, призначуваних Головою Ради на первинний термін на один рік, яка б доповнила, узагальнила та спиралася на підсумки роботи Моніторингової місії з прав людини в Україні, у тісній координації з Управлінням Верховного комісара ООН з прав людини, з таких мандатом:

- розслідувати всі можливі порушення і утиски прав людини і порушення міжнародного гуманітарного права і пов'язані з ними злочини в контексті агресії РФ проти України, і встановити факти, обставини та корінні причини будь-яких таких порушень та утисків;
- здійснювати збирання, узагальнення та аналіз доказів таких порушень і утисків, включаючи їх гендерний вимір, і забезпечувати систематичну реєстрацію та зберігання усіх відомостей, документів та доказів, включаючи записи опитувань, показання свідків та матеріали судової експертизи, відповідно до стандартів міжнародного права, на випадок будь-яких майбутніх судових процесів;
- документувати і перевіряти відповідні відомості і докази, у тому числі за допомогою налагодження діяльності на місцях, та співпрацювати з судовими та іншими органами, в залежності від необхідності;
- виявляти, тією мірою, наскільки це можливо, осіб і структури, які несуть відповідальність за порушення або утиски прав людини або порушення міжнародного гуманітарного права або інші пов'язані з ними злочини в Україні, з метою забезпечення притягнення винних до відповідальності;
- виносити рекомендації, зокрема, щодо заходів щодо притягнення винних до відповідальності, з тим щоб покласти кінець безкарності і

забезпечити притягнення винних до відповідальності, в тому числі, при необхідності, до індивідуальної кримінальної відповідальності, а також доступ жертв до правосуддя.

Рада підтвердила потребу швидкого, незалежного та неупередженого національного та міжнародного розслідування ймовірних порушень та утисків прав людини, порушень міжнародного гуманітарного права та пов'язаних з ними злочинів з метою притягнення винних до відповідальності, в тому числі за ті правопорушення, які можуть бути злочинами проти гуманності, воєнними злочинами та іншими злочинами згідно з міжнародним правом, а також сприяння ефективній та дієвій координації між усіма відповідними сторонами, які беруть участь у зборі, зведенні та аналізі доказів.

Kutluhan Bozkurt

Assoc. Prof. Dr., LL.M. Eur., Istanbul Gedik University, Faculty of Law

THE EU–TURKEY RELATIONSHIPS AND EVALUATION OF HUMAN RIGHTS AXIS OF THE RELATIONSHIP

Turkey has a complicated sensitive relationship which causes major challenges between the relationship of Turkey and the EU (European Union). Due to these challenges, it is not easy for Turkey to become a participating member in the European Union. This effort has been ongoing due to Turkey position and policies for over a span of half century.¹ Turkey has been a state candidate to join the EU member states since the year 2004 after finishing the whole accession process, which covers the prior historical background of relations between the parties from the year 1950 when the European Economic Community (EEC) was setup in the year 1958. Turkey moved its first application in July, 1959 to join the EU. Later based on

¹ Bozkurt K. Turkey- EU Relations: A short Overview and Impact of the Refuges Crisis on the EU-Turkey Accession Negotiations, *Revista Akademike*, V:2, Issue: 2017/1. p. 41, Adaman F. is corruption a Drawback to Turkey's Accession to the European Union? *South –European Society and Politics*, 16(2), pp.309-312, doi:10.1080/13608746.2011.577952, 2011. p. 309-312, Bozkurt K. & Lombaerde P. The Causes and Consequences of the Hybrid EU – Turkey Trade Regime, a draft paper, 2022.